

A Philosophy Examination of Root Values in Serhan Kansu's Children's Books

Bekir YILDIZ, Ministry of National Education, ORCID ID: 0000-0001-9772-1856

Abstract

Children's literature has an important function in the process of acquiring social and universal values of the individual. In this sense, it is necessary to gain root values that have primary importance and have interdisciplinary effects. The effectiveness of the method used is as important as the transfer of value. In this field, children's books with philosophy content that will lead readers to think attract attention. In this research, it is aimed to determine the root values in Serhan Kansu's children's books and to examine the philosophical contents in the transfer of associated values. In the research, scanning and document analysis method, which is one of the qualitative research methods, was used. In order to obtain the data, a document analysis was made, and descriptive analysis and content analysis methods were used in the analysis of the data. Root values (justice, patience, respect, love, responsibility, friendship, honesty, self-control, helpfulness and patriotism) were taken into account while analyzing. The distribution of values in children's books is given with frequency and page numbers. As a result of the research, it was determined that among the children's books examined, the value of love and benevolence was given the most and the value of honesty was the least. It has been found out that the author transfers values with rich philosophical content that will lead the readers to think and question.

Keywords: Children's philosophy, root values, children's literature

Inonu University
Journal of the Faculty of
Education
Vol 24, No 2, 2023
pp. 1195-1221
DOI
10.17679/inuefd.1226869

Article Type
Research Article

Received
30.12.2022

Accepted
03.09.2023

Suggested Citation

Yildiz, B. (2023). A philosophy examination of stem values in Serhan Kansu's children's books. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 24(2), 1195-1221. DOI:10.17679/inuefd.1226869

This research was presented as a summary oral presentation at the 6th International Education and Values Symposium held in Kemer/Antalya on 27-30 October 2022.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Values that are desired personally and socially, that provide social harmony, that regulate and shape our relations with each other play a decisive role in our lives. Every society has some rules that come from its historical and cultural roots, and criteria that reflect its desirable and undesirable behaviors. These criteria shape the behavior of the individual in the formation of social life and make correct orientations. As a social being, man meets values as abstract concepts by adopting the order of principles formed by the society he lives in. Values must be included in the education and training process in order to bring the material and spiritual values that regulate the society to the members of that society. Root values, such as justice, patience, honesty, self-control, respect, love, responsibility, helpfulness, friendship and patriotism are accepted as the aim of the education process in the Turkish Language Curriculum (MEB, 2019). For this purpose, values education is carried out in many areas from course contents to children's literature.

It is expected that the values contained in children's books will be noticed by children and will contribute to their multi-faceted development (Korkutan & Kaplan, 2022). Children's literature not only provides children with literary pleasure, develops their imagination, and gives them reading habits, but also has a function of values education (Yılmaz, 2013). In order for books to fulfill this function, they are expected to have educational qualities that will teach children to think correctly and gain an intellectual perspective (Çer, 2019). Therefore, all children's literature products, such as stories, novels, poems, legends and fables should offer opportunities that can open the doors of thought to children in teaching national and universal values. The necessity of the interaction to be established between the child and the works has made it important to examine children's books in terms of root values.

Purpose

In this research, it is aimed to examine Serhan Kansu's children's books in terms of the root values (justice, friendship, honesty, self-control, patience, respect, love, responsibility, patriotism, benevolence) in the Turkish Lesson Curriculum and to determine the philosophical content in the transfer of the relevant values. . With this aim in mind, answers to the following questions were sought in the study:

- 1) What is the distribution of root values in Serhan Kansu's children's books?
- 2) What is Serhan Kansu's philosophical point of view in conveying the root values in children's books?

Method

This research has been designed in accordance with the qualitative methodology in which scanning and document review methods are used. Data were collected through document review, one of the qualitative research methods. In the research, 6 children's books of Serhan Kansu, which contain philosophical richness, were examined in terms of the root values determined in the Turkish Language Curriculum. The books determined for the research were thoroughly read from beginning to end, and the root values were scanned. Content analysis method was preferred in the analysis of the obtained data. The universal values in the author's children's books were coded and interpreted under the 10 root values associated with

it. In the analysis conducted depending on coding and classification, the data were analyzed by scanning the concept, sentence, paragraph or text expressing each root value. The frequency (f) values of the analyzed data were digitized in the related root values category and the page number where the value was found was given. Examples of the relevant root value in the books are presented. The philosophical point of view and the way of expression used by the author for each value are interpreted.

Findings

Six children's books by Serhan Kansu were examined in terms of root values, the values directly and indirectly were determined, and the frequencies and percentages of the total data are given in Table 2.

Table 1.

Distribution of root values in Serhan Kansu's children's books

Root Values	(f)	(%)
Justice	11	5,75
Friendship	22	11,51
Honesty	7	3,66
Self-control	20	10,47
Patience	10	5,23
Respect	10	5,23
Love	57	29,84
Responsibility	16	7,02
Helpfulness	28	8,37
Patriotism	10	5,23
Total	191	100

According to Table 2, it was determined that the most frequently used root value in Serhan Kansu's children's books was love (f=57). After the value of love, the author used the values of helpfulness (f=28) and friendship (f=22) most frequently in his works. The root values in children's books are self-control (f=20), responsibility (f=16), justice (f=11), patience (f=10), respect (f=10) and patriotism (f=10). Below are examples for each value in children's books.

"(For the Tortoise) Why didn't the people who touched him and made him sick do something to heal him? They just left him..." Sirtimdaki Okyanus, s.26).

"I endured all day when the pack called me Fisi Fisi." (Adını Arayan Aslan, s.18).

"He was making intermittent, thin sounds, as if he wanted to tell me something. It's like a nice lady saying "hello"." (Kartal Kız, s.25).

"When someone approached me, he would smile and say things that I liked in a calm, soft voice. At that moment, I could feel that they loved me." (Sirtimdaki Okyanus, s.34).

"This was a huge responsibility. But I also wanted to help him." (Kartal Kız, s.31).

"Will you give me a gift to strengthen our friendship?" (Adını Arayan Aslan, s.66).

"My mother raised her voice saying, "Before you harm living things, put yourself in their shoes and think." (Kartal Kız, s. 13).

"If no one is coming, I will make my own snowman." (Kardan Adam Uçmalı, s.20).

"It replied to me," If we all help each other, we can live happily in this world. " (Adını Arayan Aslan, s.38).

"The veterinarian Ms. Gum held out the box with the beard and said, "Remember, you will release it back into nature when it gets better." said." (Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu, s.17).

While the author conveys the value of justice in children's books, he creates a questioning, critical, thought-provoking and intriguing content. It conveys the value of the root of patience with indirect as well as direct expressions. The readers are presented with thought-provoking content about why the heroes of the book should apologize and thank for respect. It has been determined that the author asks his readers questions that make love understandable, and presents elements of love that will make them realize the unique balance of nature and the beauty of daydreaming. It has been determined that while the author conveys the values of patience and responsibility in children's books, he does not present enough philosophical content that can lead the readers to think and question. The author, who made the heroes talk about the importance, value and necessities of friendship in the books examined, included direct expressions about friendship as well as making associations with indirect expressions. While conveying the value of honesty, a false attitude is complained about, and this is criticized. A thought-provoking and interrogative content is presented with questions and warnings that will enable the reader to empathize. While conveying the value of self-control, a questioning and thought-provoking content is presented in order to create a controlled personality, develop a determined attitude, and make friends without harming living things. While conveying the value of benevolence, opportunities are provided to show reactions to be attentive and cooperate towards people, animals and the environment. While conveying the value of patriotism, it is explained that the place where living and non-living beings will be the safest and most peaceful is where they belong. The author tells his readers that patriotism is not unique to humans. It makes us think that there may be a value belonging to animals, plants and even inanimate beings.

Discussion & Conclusion

This research study includes findings on the root values in Serhan Kansu's children's books and what kind of philosophical content these root values present. As a result of the findings obtained from the children's books examined, it was concluded that the root value of love was processed most frequently. Similarly, in many studies on the transfer of values in children's books, it has been determined that the value of love is processed more intensely (Bulut, 2021; Çeliktürk Sezgin & Güneş, 2022; Dirican & Dağlıoğlu, 2014; Gençer & Doğan Kahtalı, 2022; Karagöz, 2018; Kösecioğulları, 2022; Kuru & Keklik, 2016; Özbaşı, 2020; Salim, 2022). It is noteworthy that the root value of benevolence, friendship and self-control is presented together with the value of love in the children's books examined. It has been concluded that the least processed root values in the analyzed works are honesty, patriotism,

patience and respect. It is seen that there are many studies that show close similarities with the results obtained for the distribution of root values (Özbaşı, 2020; Oran, 2015; Abacı, 2018; Senek, 2018; Tokcan, 2017). The aspect of this research that differs from similar studies is that it focuses on how values are transferred.

The most striking result of this research is that it contains a philosophical point of view in terms of the way the root values are conveyed. The root values in children's books lead the reader to think and question about his environment, nature and animate and inanimate beings. According to Dombaycı (2012), instead of the mere transfer of selected and prepared values, opportunities for inquiry that will activate the individual's own understanding should be offered. In children's literature, it is necessary to have a background that will increase the interest and curiosity of children and enable them to think and produce ideas (Karakaya, 2006). In the children's books examined, it was found that the author asked questions that made the values understandable, presented ideas with an inquiring and critical point of view, left the reader alone with empathic approaches, and made narratives that could improve the individual's awareness of himself and the world outside himself. According to Aydın and Öksüz (2021), presenting value transfer as a part of life provides permanence and effectiveness in the expression. Basic values, such as respecting differences, loving all living and non-living beings, empathizing, being in cooperation, observing rights and justice, self-control, being a sensitive individual, not lying are an effective and productive way of thinking and thinking alternatively from a young age is expected to be presented.

Serhan Kansu'nun Çocuk Kitaplarında Yer Alan Kök Değerlerin Felsefi Açısından İncelenmesi

Bekir YILDIZ, Milli Eğitim Bakanlığı, ORCID ID: 0000-0001-9772-1856

Öz

Bireyin toplumsal ve evrensel değerleri kazanma sürecinde çocuk yazınının önemli bir işlevi vardır. Bu anlamda öncelikli öneme sahip ve disiplinler arası etkisi olan kök değerlerin kazandırılması gerekmektedir. Değer aktarımının yapılması kadar kullanılan yöntemin etkililiği de bir o kadar önemlidir. Bu alanda okurları düşündürmeye yönlendirecek felsefe içerikli çocuk kitapları dikkat çekmektedir. Bu araştırmada Serhan Kansu'nun çocuk kitaplarındaki kök değerlerin belirlenmesi ve ilgili değerlerin aktarılmasındaki felsefi içeriklerin incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden tarama ve doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Verilerin elde edilmesinde doküman incelemesi yapılmış, ortaya çıkan verilerin analizi sürecinde betimsel analiz ve içerik analiz yöntemi kullanılmıştır. Analiz yapılırken kök değerler (adalet, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, dostluk, dürüstlük, öz denetim, yardımseverlik ve vatanseverlik) dikkate alınmıştır. Çocuk kitaplarında yer alan değerlerin dağılımı frekans ve sayfa numaraları ile verilmiştir. Araştırma sonucunda incelenen çocuk kitaplarından en çok sevgi ve yardımseverlik değerine en az ise dürüstlük değerine yer verildiği tespit edilmiştir. Yazarın okurları düşünmeye, sorgulamaya yönlendirecek zengin felsefi içerikli değer aktarımı yaptığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk felsefesi, kök değerler, çocuk yazını

Inönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 24, Sayı 2, 2023
ss. 1195-1221

DOI
10.17679/inuefd.1226869

Makale Türü
Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi
30.12.2022

Kabul Tarihi
03.09.2023

Önerilen Atıf

Yıldız, B. (2023). Serhan Kansu'nun çocuk kitaplarında yer alan kök değerlerin felsefi açısından incelenmesi. *Inönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 1195-1221. DOI: 10.17679/inuefd.1226869

Bu araştırma 27-30 Ekim 2022 tarihinde Kemer/Antalya'da gerçekleştirilen 6. Uluslararası Eğitim ve Değerler Sempozyumu'nda özet sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Serhan Kansu'nun Çocuk Kitaplarında Yer Alan Kök Değerlerin Felsefi Açısından İncelenmesi

Giriş

Kişisel ve toplumsal olarak arzu edilen, sosyal uyumu sağlayan, birbirimizle olan ilişkilerimizi düzenleyen, şekillendiren değerler hayatımızda belirleyici bir rol oynamaktadır. Her toplumun tarihsel ve kültürel köklerinden gelen birtakım kurallar, arzu edilen ve edilmeyen davranışlarını yansıtan ölçütler vardır. Bu ölçütler toplumsal yaşantının oluşmasında bireyin davranışlarını şekillendirerek doğru yönelimler yapmaktadır. Sosyal bir varlık olarak insan, içinde yaşadığı toplumun oluşturduğu ilkeler düzenini benimseyerek soyut kavramlar olarak değerlerle tanışmaktadır.

Toplumunu düzenleyen maddi ve manevi değerlerin o toplumun bireylerine kazandırılması için değerlerin eğitim öğretim sürecine dahil edilmesi gerekmektedir. Her geçen gün artan madde bağımlılığı, şiddet olayları, teknolojinin insan üzerindeki tahribatı gibi birtakım toplumsal sorunlar değerler eğitimine olan ihtiyacı kaçınılmaz kılmıştır. Bu gereklilik değerler eğitimi ortaya çıkarmıştır. Geçmişten günümüze kişilik eğitimi, karakter eğitimi, ahlak eğitimi olarak ifade edilen değerler eğitimi ders programlarında ayrıntılı olarak sunulmuştur. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda adalet, sabır, dürüstlük, öz denetim, saygı, sevgi, sorumluluk, yardımseverlik, dostluk, vatanseverlik gibi kök değerler eğitim öğretim sürecinin amacı olarak kabul edilmektedir (MEB, 2019). Bu amaç doğrultusunda ders içeriklerinden çocuk yazınına kadar birçok alanda değerler eğitimi yapılmaktadır.

Çocuk kitaplarının içerdiği değerlerin çocuklar tarafından fark edilmesi ve onların çok yönlü gelişimlerine katkı sağlaması beklenmektedir (Korkutan & Kaplan, 2022). Çocuk yazını çocuğa edebi zevk edindirme, hayal gücünü geliştirme, okuma alışkanlığı kazandırmanın yanında değerler eğitimi işlevi de bulunmaktadır (Yılmaz, 2013). Kitapların bu işlevini yerine getirebilmesi için çocuklara doğru düşünmeyi öğretecek, entelektüel bir bakış açısı kazandıracak eğitsel nitelikler taşınması beklenmektedir (Çer, 2019). Bu bağlamda hikâye, roman, şiir, efsane, fabl gibi bütün çocuk edebiyatı ürünlerinin ulusal ve evrensel değerlerin öğretilmesinde çocuklara düşüncenin kapılarını açabilecek fırsatlar sunması gerekmektedir.

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2019) değerler bütün temalarda yer almış, Türkçe derslerinde tercih edilecek araç-gereçlerin de değer aktarımı yapacak nitelikte olması gerektiği ifade edilmiştir. Bu doğrultuda çocuk edebiyatı eserlerinin de değer aktarımı yapacak nitelikte ve özellikle olması beklenmektedir. Çocuk ile eserler arasında kurulacak etkileşimin gerekliliği çocuk kitaplarının kök değerler açısından incelenmesini önemli kılmıştır. Bu anlamda 21.yüzyıl çocuk edebiyatının önemli yazarlarından biri de Serhan Kansu'dur. Yazarın yetişkinler ve çocuklar için hazırladığı eserler düşünmek ve yaratıcılık konularında yoğunlaşmıştır. Serhan Kansu, İstanbul Maltepe Üniversitesi Felsefe bölümünden bitirme projesini çocuklar için felsefe üzerine hazırlamıştır. Bu referanslar yapılacak olan araştırmanın yazar Serhan Kansu'nun çocuk kitapları üzerine odaklanmasını sağlamıştır.

Serhan Kansu'nun çocuk kitaplarının Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan kök değerler açısından (adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik) incelenmesi ve ilgili değerlerin aktarılmasındaki felsefi içeriklerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçtan hareketle araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- 1) Serhan Kansu'nun çocuk kitaplarındaki kök değerler nasıl bir dağılım göstermektedir?
- 2) Serhan Kansu'nun çocuk kitaplarında yer alan kök değerlerin aktarılmasında felsefi bakış açısı nasıldır?

Literatür İncelemesi

Değerler toplumların erişmek istediği maddi ve manevi niteliklere sahip idealleri temsil etmektedir. Değer kavramının sosyolojik, felsefi ve tarihsel açıdan farklı değerlendirmeleri yapılmıştır. Türk Dil Kurumuna göre değer bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel olarak maddi ve manevi öğelerin bütünüdür (TDK, 2022). Schwartz'a (1994) göre değer bireyin, toplumun ya da sosyal grupların yaşantısına yol gösterici ilkeler olarak yön veren, önem düzeyleri farklılık gösteren, arzu edilen amaçlar bütünüdür. Tezcan (2011) ise değer kavramını güzel düşünce ve davranışların yaygınlaştırılmasını sağlayan inançlar bütünü olarak tanımlamıştır. Turner (1999) değeri istek, arzu ve tutumlarımızı biçimlendiren, kararlar alırken kullandığımız ilkeleri standardize eden ölçütlerle açıklamaktadır. Ulusoy ve Arslan'a (2016) göre değerler davranışa öncülük eden onları değerlendirmeye, yargılamaya yarayan anlayışlardır.

Bireylerin kişiliğini, dünyaya bakışını, hayat anlayışını oluşturan değerlerin farkına varmasını, kazandırılmasını, benimsenmesini ve davranışa dönüştürülmesini içeren öğrenme-öğretme sürecine değerler eğitimi denir (Yaman, 2014). Her ülke kendi eğitim felsefesine uygun olarak kabul ettiği değerler eğitimi uygulamaktadır. Fakat tüm dünya topluluklarının genel geçer bir anlayışta duygu ve düşünce birliği yaptığı ortak kök değerler oluşmuştur. Değerler eğitimi, belli değerlerin öğretilmesinin yanında kök niteliği taşıyan evrensel değerlerin kazandırılması için yapılmaktadır (Bacanlı, 2011). Bireylerin arzu edilen düzeyde gelişim göstermesi ancak belli disiplin ve program çerçevesinde eğitimin gerçekleştirilmesi ile mümkündür. Değerler eğitimi örgün eğitim kurumlarında örtük program kapsamında planlı olarak gerçekleştirilirken (Doğanay, 2006) çocuk edebiyatının edebi türleri değer aktarımı sağlayan etkin bir öğretim aracı olarak işlevsellik taşımaktadır. Araştırmanın amacına ulaşmak için değerler eğitimi ve çocuklar için felsefe eğitimi konusunda güncel bazı araştırmalara yer verilmiştir.

Rajevska ve Kukoja (2021) sürdürülebilir eğitimin bir parçası olarak temel değerlerin Letonya'daki farklı yaş gruplarının eğilimini araştırmak ve vurgulanması gereken temel değerleri belirlemek istemiştir. Araştırma sonuçları, genç neslin özelliklerinden kaynaklanan belirsizlikten dolayı Letonya'daki toplumun değerlerinde bir miktar sapma olduğunu; uyum, öz yönelim, teşvik ve hoşgörü ile ilişkili motivasyonel değerlerin güçlendirilmesine ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Silva (2020) çocuk ve gençlik edebiyatı aracılığıyla okul eğitimi, edebiyatın kültürel çeşitliliğini ve etnik ırkı tanıma ve değer vermede benlik saygısı oluşturma üzerine odaklanmıştır. Nilma Lina Gomes'in Betina adlı kitabında siyah karakterlerin olumlu temsilini arayan çocuklar ve ergenler için eserde siyah kültür ve estetik bakış açısına sahip olmayan ve beyazlığın normalliğini ifade eden unsurlar mevcuttur.

Zinkina, Shulgin, Novikov ve Korotayev (2020) dünyanın farklı bölgeleri arasında eğitimin değer tutumları üzerindeki evrensel etkisini belirlenmek amaçlanmıştır. Araştırmaya katılanların eğitim seviyesi arttıkça; sosyal organizasyonlara, siyasete ve eylemlere katılım artmaktadır, farklı din ve ırktan insanlarla yaşamaya karşı daha hoşgörülü, farklılıklara daha toleraslı olunmakta, cinsiyet eşitliği ve çocuk özgürlüğü değerlerine olan bağlılıkta artış

gerçekleşmektedir. Çubukçu (2014) üniversite öğrencilerinin edebiyat okuması yapmasının değerlere bakış açısını geliştirip geliştirmediğini belirlemek istemiştir. Araştırma sonucu olarak öğrencilerin edebi karakterleri anlamaları ile sosyal bağlam ve ilişki kurma becerilerini geliştirmektedirler. Öğrenciler metinler aracılığıyla değer çıkarımları hakkında farkındalık kazanarak tartışmalar başlatabilmektedir.

Şahin (2019) ilkokul çocuk kitaplarında kişisel ve toplumsal değerleri belirlemek amacıyla farklı yayınevlerine ait çocuk kitaplarından yerli ve yabancı yazarlara ait çocuk kitaplarını derlemiştir. Çocuk kitaplarında yaygın bireysel değerlerin sorumluluk, sevgi, iyilik, çalışkanlık, hayvan sevgisi ve güven olduğu toplumsal değerlerin ise dostluk, yardımseverlik ve aile birliği olduğu belirlenmiştir. Bayraktar (2021) çocuk edebiyatının çocuklar üzerindeki değerini ve olumlu etkilerini incelemek amacıyla 2. sınıf öğrencilerinin görüşlerini ve öğrencilerin en çok sevdiği ve en az sevdiği kitapları incelemiştir. Öğrenciler öykü karakterleri, olay örgüsü başta olmak üzere hayvanlara, iyi ve komik karakterlere, aksiyon ve macera içeriklerine yer verilmesinin kitapların çok okunmasını sağlayan özellikler olduğunu belirtmişlerdir.

Simpson ve Cremin (2022) daha adil okuryazarlık için çocuk edebiyatının temel alınması gerektiğini savunmaktadır. Bu amaçla sosyal olarak daha adil bir toplum için öğretmenlerin estetik bir takdir yeteneği, çocuk edebiyatı bilgisi, edebiyatın nasıl kullanılacağına yönelik pedagojik içgörü, literatür okuma ve edebiyata yönelik kişisel deneyim sahibi olmaları gerektiğini ifade etmektedir. Gunawardena ve Brown (2021) değerler eğitiminde kullanılan sonuç temelli yaklaşımları sentezleyerek hikaye anlatımı için yeni bir sınıflandırma modeli sunmaktadır. Önerilen model öğretmen ve öğrencilerin kendi değerleri ve davranışları üzerinde düşüncelerine yönelik yapılandırmacı bir süreç içermektedir. Yenen ve Ulucan (2021) farklı kültürlerle ait okul öncesi eğitim kurumlarında öğretimi yapılan milli ve evrensel değerleri belirlemek için yapılan uygulamaları karşılaştırmıştır. Araştırma, değerler eğitiminin sadece müfredata göre yapılamayacağını, disiplinlerarası bir yaklaşımla uygulanması gerektiğini göstermiştir. Nurdini ve Sporno (2018) ahlaki hikayelerin çocuklara davranış kazandırmadaki etkisini belirlemek amacıyla ana okul çocukları ile deneysel bir çalışma gerçekleştirmiştir. Ahlaki hikaye anlatımı ile çocuklara değerler eğitimi yapmanın onların davranışlarına olumlu şekilde yansıdığı sonucuna varmıştır.

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan kök değerler veya farklı değer sınıflaması dikkate alınarak çocuk edebiyatı alanında yapılan birçok araştırmanın varlığı dikkat çekmektedir (Akıncı, 2019; Baş & Biros, 2019; Çelikten & Güneş, 2019; Dirican & Dağlıoğlu, 2014; Gençer & Doğan Kahtalı, 2022; Karagöz, 2018; Kavaklı, 2019; Keklik & Kuru, 2016; Kösecioğulları, 2022; Özbaşı, 2020; Pilav & Orhan, 2020; Salim, 2022; Tekin & Büyükikiz, 2019). Kök değerler üzerine yapılan birçok araştırma sonucunda çocuk yazınında en sık işlenen değerlerin sevgi değeri olduğu belirlenmiştir (Akıncı, 2019; Çeliktürk Sezgin & Güneş, 2022; Dirican & Dağlıoğlu, 2014; Özbaşı, 2020; Türkyılmaz, 2012). Ortaköylü (2022) *Sessiz Sakin'in Gürültülü Maceraları* serisinde özdenetim değerinin, Acemoğlu (2022) Ömer Seyfettin'in öykülerinde duyarlılık, vatanseverlik ve çalışkanlık değerlerinin, Çoban (2020) Türk destan örneklerinde vatanseverlik değerinin, Sarıçam (2021) Nazlı Eray'ın çocuk kitaplarında yardımseverlik değerinin en sık işlenen değer olduğu sonucuna varmıştır.

Araştırmaların büyük çoğunluğu çocuk kitaplarında geçen değerlerin hangisinin fazla veya az yer aldığı üzerine odaklanmıştır. Sorgulama, çıkarım yapma, eleştirel ve yaratıcı düşünme gibi 21. yüzyıl becerilerinin edinilebilmesi için araştırmaların, değerlerin “ne kadar” yer aldığı kadar “nasıl” anlatıldığı üzerine de odaklanması gerekmektedir. Akkocaoğlu Çayır ve Celepoğlu (2013) felsefi çocuk kitaplarının değerler eğitimine önemli bir katkı sağlayacağını ifade etmiştir. Canlı ve Bozkurt (2019) çocuklar için felsefe dizilerinden seçtiği kitapların soru-cevap ve diyalog temelli yapılandırıldığını belirlemiştir. Tozduman Yaralı (2020) çocuklarla felsefe çalışmaları yapmada çocuk kitaplarının önemli bir araç ve uyarıcı olduğunu belirtmiştir. Burroughs ve Tunçdemir (2017) çocuk edebiyatında kullanım alanı bulan felsefi yaklaşımların değer eğitiminde önemli gelişmeler sağladığı sonucuna varmıştır. Yapılan araştırmalar değerler eğitimi ve felsefe eğitimi üzerinde odaklandığı, doğrudan değer aktarımında felsefi bakış açısına yönelik yeterince araştırmaların olmadığı görülmüştür.

Yöntem

Bu bölümde araştırmının deseni, verilerin toplanması, geçerlik ve güvenilirlik yer almaktadır.

Araştırmanın Deseni

Bu araştırma, tarama ve doküman incelemesi yöntemlerinin kullanıldığı nitel metodolojiye uygun olarak desenlenmiştir. Veriler, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması amaçlanan olgular hakkında bilgi içerikli yazılı ve görsel materyallerin çözümlenmesi olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Araştırmada Serhan Kansu'nun felsefi zenginlik içeren 6 adet çocuk kitabı Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda belirlenen kök değerler açısından incelemesi yapılmıştır. Araştırmaya yön veren verilerin kaynak taraması yapılmış ve Serhan Kansu'nun çocuklar için yazdığı 6 çocuk kitabı araştırmanın veri kaynağını oluşturmuştur. İncelemesi yapılan çocuk kitapları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1

Araştırmada incelemesi yapılan çocuk kitapları

Kitabın Adı	Yayınevi	Sayfa	Tür	Yaş
Sırtımdaki Okyanus	Elma Yayınevi	104	Roman	8+ yaş
Kartal Kız	Elma Yayınevi	88	Roman	9+ yaş
Adını Arayan Aslan	Elma Yayınevi	80	Öykü	7+ yaş
Kardan Adam Uçmalı	Elma Yayınevi	64	Öykü	8+ yaş
Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu	Elma Yayınevi	40	Öykü	7+ yaş
Roli	Elma Yayınevi	38	Öykü	7+ yaş

Tablo 1'de gösterildiği iki kitap roman, dört kitap öykü olarak belirlenmiştir. Çocuk kitaplarından Sırtımdaki Okyanus ve Kardan Adam Uçmalı 8+ yaş, Kartal Kız, 9+ yaş, Adını Arayan Aslan, Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu ve Roli 7+ yaş grubuna yönelik hazırlanmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırma için belirlenen kitaplar baştan sona derinlemesine okunmuş, kök değerlerin taraması yapılmıştır. Tarama yöntemi bir amaç doğrultusunda kaynaklara ulaşma, okuma, analiz etme ve değerlendirme sürecini kapsar (Karasar, 2015). Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yöntemi tercih edilmiştir. Yazarın çocuk kitaplarındaki evrensel değerler, ilişkili olduğu 10 adet kök değer altında kodlanmış ve yorumlanmıştır. Kodlamaya ve sınıflandırmaya bağlı olarak yapılan analizde her bir kök değeri ifade eden kavram, cümle, paragraf veya metin taranarak veriler çözümlenmiştir. Çözümlenen veriler ilgili kök değerler kategorisinde frekans (f) değerleri sayısallaştırılmış ve değerlerin geçtiği sayfa numarası verilmiştir. İlgili kök değere yönelik kitaplarda geçen örnekler sunulmuştur. Yazarın her bir değer için kullandığı felsefi bakış açısı, anlatım şekli yorumlanmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın güvenilirliğini sağlayabilmek için araştırmacı ve farklı bir okur tarafından eş zamanlı olarak çocuk kitaplarındaki kök değer incelemesi yapılmıştır. Araştırmacılar arasındaki güvenilirlik, Miles ve Huberman (1994) tarafından geliştirilen Uyuşum Yüzdesi = $\frac{\text{Görüş Birliği}}{(\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı})} \times 100$ formülü kullanılarak hesaplanmıştır. Araştırmacı ve okur arasındaki uyum yüzdesi % 92 olarak belirlenmiştir. Uyuşum göstermeyen veriler inceleme dışı bırakılmıştır. Uyuşum %70 ve üzeri yeterli görüldüğü (Miles & Huberman, 1994) için araştırmanın uygulama güvenilirliği sağlanmıştır.

Bulgular

Serhan Kansu'nun altı adet çocuk kitabı kök değerler açısından incelenmiş, doğrudan ve dolaylı olarak yer alan değerler belirlenmiş ve toplam verilerin frekans ve yüzdeleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2

Serhan Kansu'nun çocuk kitaplarındaki kök değerlerin dağılımı

Kök Değerler	(f)	(%)
Adalet	11	5,75
Dostluk	22	11,51
Dürüstlük	7	3,66
Özdenetim	20	10,47
Sabır	10	5,23
Saygı	10	5,23
Sevgi	57	29,84
Sorumluluk	16	7,02
Yardıms severlik	28	8,37
Vatanseverlik	10	5,23
Toplam	191	100

Tablo 2'ye göre Serhan Kansu'nun çocuk kitaplarında en sık işlenen kök değerinin sevgi (f=57) olduğu belirlenmiştir. Yazar sevgi değerinden sonra eserlerinde en sık yardımseverlik (f=28) ve dostluk (f=22) değerine yer vermiştir. Çocuk kitaplarında yer alan kök değerler sırası ile özdenetim (f=20), sorumluluk (f=16), adalet (f=11), sabır (f=10), saygı (f=10), vatanseverlik (f=10) olarak yer aldığı belirlenmiştir.

Serhan Kansu'nun çocuk kitaplarında yer alan adalet değerine yönelik bulgular

İncelenen çocuk kitaplarında yer alan adalet kök değerine yönelik elde edilen bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3

Serhan Kansu'nun çocuk kitaplarında yer alan adalet değerine yönelik bulgular

Kitabın Adı	Değer Adı	Frekans (f)	Değerin geçtiği sayfalar
Sırtımdaki Okyanus	Adalet	3	26,41,65
Kartal Kız	Adalet	4	11,27,45,56
Adını Arayan Aslan	Adalet	4	31,47,57,73
Kardan Adam Uçmalı	Adalet	-	-
Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu	Adalet	-	-
Roli	Adalet	-	-

Tablo 3'e göre, adalet kök değerine Kartal Kız ve Adını Arayan Aslan kitaplarında 4, Sırtımdaki Okyanus kitabında 3 defa yer verildiği, Kardan Adam Uçmalı, Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu ve Roli kitaplarında hiç yer verilmediği belirlenmiştir. Yazar eserlerinde adalet değerine yeterince yer vermemiştir. Kitaplarda yer verilen adalet değeri, insanların hayvanlara karşı olan duyarsızlığı, güçlülük, benzer davranışlarla benzer sonuçların elde edilmesi, dünyada bütün canlıların yaşama ve karar verme hakkının olduğu, yaptıklarımızın adımızı ortaya çıkaran yegâne unsurlar olduğu konuları üzerine odaklanmıştır. Aşağıda kitaplarda geçen adalet kök değerine ilişkin bulgulara örnekler verilmiştir.

"(Kaplumbağa için) Ona dokunup hasta eden insanlar, neden onu iyileştirmek için bir şey yapmıyorlardı? Onu öylece bıraktılar..."(Sırtımdaki Okyanus, s.26).

"Güç ne kadar sert ısırdığınla ya da farklı bir fiziksel özelliğinle alakalı değildir. Görüyorum ki aslında cesur ve akıllı bir kaplumbağasın. Asıl gücün bu olmalı dedi." (Sırtımdaki Okyanus, s.65).

"Spor denilince aklıma topla oynanan, koşularak ya da yüzülerek yapılan etkinlikler geliyor. Bir canlıyı öldürmek nasıl oluyor da bir spor oluyor."(Kartal Kız, s.11).

"Sen annenle benzer davranışlar sergiliysen, dünya da sana annene verdiği karşılığa benzer karşılıklar verecektir." (Kartal Kız, s.45).

"Abim Huar: "Kimin ne olacağına en güçlü olan karar verir." Bence öyle değildi. Buna her canlı kendi karar vermeliydi." (Adını Arayan Aslan, s.57).

"Demek adımı kendim koysam ne büyük bir hata yapacaktım. Benim ne olduğumu ben değil, yaptıklarım ve yaptıklarımın diğerlerinin üzerindeki etkisi belirliyor." (Adını Arayan Aslan, s.73).

Yazar çocuk kitaplarında adalet değerini aktarırken sorgulayıcı, eleştirel, düşündürücü ve merak uyandırıcı bir içerik oluşturmaktadır. Yaşanan haksızlık, olumsuzluk ve çaresizlik karşısında okuru kendisi ile baş başa bırakarak duygu, düşünce, davranış ve sorumlulukları hakkında düşündürmeye yöneltmektedir.

Serhan Kansu'nun Çocuk Kitaplarında Yer Alan Sabır Değerine Yönelik Bulgular

İncelenen çocuk kitaplarında yer alan sabır kök değerine yönelik elde edilen bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4

Serhan Kansu'nun çocuk kitaplarında yer alan sabır değerine yönelik bulgular

Kitabın Adı	Değer Adı	Frekans (f)	Değerin geçtiği sayfalar
Sırtımdaki Okyanus	Sabır	3	12,19,45
Kartal Kız	Sabır	1	15
Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu	Sabır	2	18,21
Roli	Sabır	-	-
Adını Arayan Aslan	Sabır	2	18
Kardan Adam Uçmalı	Sabır	1	20

Tablo 4'e göre sabır kök değerine Sırtımdaki Okyanus kitabında 3, Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu ve Adını Arayan Aslan kitaplarında 2, Kartal Kız ve Kardan Adam Uçmalı kitaplarında 1 defa yer verildiği, Roli adlı kitapta ise hiç yer verilmediği belirlenmiştir. Kitaplarda geçen sabır değeri, büyük ve güçlü karakterlerin küçük ve zayıf karakterlere verdiği sabır tavsiyesi ile yapılan işlerde gösterilen uğraş zamanı olarak işlenmiştir. Aşağıda kitaplarda geçen sabır kök değerine ilişkin bulgulara örnekler verilmiştir.

"Çok susamıştım. Yavaş yavaş tekrar suya ilerledim ama su da ısınmış, sıcacık olmuştu. Birkaç yudum içip saklanabileceğim bir gölgelik aradım. Rafi sakince beni izliyor, hiçbir şey yapmıyordu. O neden hiç susamıyor, ışıktan rahatsız olmuyordu? Bana "Sabırlı ol, az kaldı" dedi. Neden acı çektiğimi anlamışçasına..."(Sırtımdaki Okyanus, s.12).

"Rafi'ye ne zaman onun kadar büyük bir kaplumbağa olacağımı sordum. "Henüz çok küçüksün, zamanın var" dedi."(Sırtımdaki Okyanus, s.19).

"Ali, "Kutunun içinde yemi de suyu da var. Hem hava delikleri de açık. Biraz sabretsin. Onu çok güzel bir kuş bahçesine koyacağız." diye karşılık vermiş." (Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu, s.18).

"Tüm gün sürünün beni Fisi Fisi diye çağırmasına katlandım." (Adını Arayan Aslan, s.18).

"Şapkayı kardan adamın kafasına koydu, kaşkolü boynuna bağladı, eldivenleri eline geçirdi ve süpürgeyi de kardan adamın eline tutturdu. Neredeyse tüm gün uğraştı." (Kardan Adam Uçmalı, s.20).

Yazar çocuk kitaplarında sabır kök değerine yönelik doğrudan olduğu kadar dolaylı anlatımlarla da aktarım yapmıştır. Sabır değerine yönelik elde edilen bulgular, okuru düşündürecek nitelikte yeterli düzeyde felsefi içerik taşımadığını göstermektedir.

Serhan Kansu'nun Çocuk Kitaplarında Yer Alan Saygı Değerine Yönelik Bulgular

İncelenen çocuk kitaplarında yer alan saygı kök değerine yönelik elde edilen bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5

Serhan Kansu'nun Çocuk Kitaplarında Yer Alan Saygı Değerine Yönelik Bulgular

Kitabın Adı	Değer Adı	Frekans (f)	Değerin geçtiği sayfalar
Sırtımdaki Okyanus	Saygı	6	14,19,19,19,28
Kartal Kız	Saygı	2	25,64
Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu	Saygı	-	-
Roli	Saygı	-	-
Adını Arayan Aslan	Saygı	1	20
Kardan Adam Uçmalı	Saygı	1	29

Tablo 5'e göre saygı kök değerine Sırtımdaki Okyanus kitabında 6, Kartal Kız kitabında 2, Adını Arayan Aslan ve Kardan Adam Uçmalı kitaplarında 1 defa yer verildiği, Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu ve Roli kitaplarında ise hiç yer verilmediği belirlenmiştir. Kitaplarda geçen saygı değeri, korkma ve itaat etme, özür dileme, teşekkür etme, hürmet gösterme, güven duymaya yönelik olarak işlenmiştir. Aşağıda kitaplarda geçen saygı kök değerine ilişkin bulgulara örnekler verilmiştir.

"İyi bir kaplumbağa olmak için yapmam gereken ilk şeyin camdan özür dilemek olduğunu düşündüm. Onu kızdırdığım için af dileyecektim. Ama onu göremiyordum ki, nasıl özür dileyeyim?" (Sırtımdaki Okyanus, s.19)

"Kapat gözlerini ve camı düşün. Yaptıkların için pişman olduğunu, bir daha yapmayacağını söyle ve af dile." (Sırtımdaki Okyanus, s.19).

"O kadar güzel kokuyordu ki... Bugüne kadar yediğim en güzel otları yiyordum. Her ısırıkta çatırdadığını duyuyor, yavaşça ağızımda bıraktığı suyun tadını çıkarıyordum... Toprak sana çok teşekkür ederim."(Sırtımdaki Okyanus, s.28).

"Bana bir şey söylemek ister gibi kesik kesik, ince sesler çıkarıyordu. Kibar bir hanımefendinin "merhaba" deyişi gibi." (Kartal Kız, s.25).

"Evren özgürce uçuyordu, Evren uçtukça ben de onunla uçuyordum. Birbirimize güvendikçe daha özgür hissediyor, korkmadan yükseliyorduk." (Kartal Kız, s.64).

"Huar! Aslan abim Huar! Ben hazırım, haydi seslen!" (Adını Arayan Aslan, s.20).

"Hava kar mı toplamış? Aaa, bulutlar, evet, bulutlar aldı beni. Onlarla geldim buraya. Sen de yerdeki karları bir araya getirerek benim tekrar canlanmamı sağladın. Sana çok teşekkür ederim." (Kardan Adam Uçmalı, s.29).

Yazar çocuk kitaplarında saygı değerini aktarırken felsefi yönü güçlü öğeler kullanmaktadır. Kitap kahramanlarının niçin özür dilemesi, teşekkür etmesi gerektiği konusunda okura düşündürücü içerikler sunulmaktadır.

Serhan Kansu'nun Çocuk Kitaplarında Yer Alan Sevgi Değerine Yönelik Bulgular

İncelenen çocuk kitaplarında yer alan sevgi kök değerine yönelik elde edilen bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6

Serhan Kansu'nun Çocuk Kitaplarında Yer Alan Sevgi Değerine Yönelik Bulgular

Kitabın Adı	Değer Adı	Frekans (f)	Değerin geçtiği sayfalar
Sırtımdaki Okyanus	Sevgi	19	32,33,34,40,42,42,45,46,50,51,57,71,79,86,87,93,94,95,97
Kartal Kız	Sevgi	16	10,15,21,25,25,27,41,42,46,49,51,56,57,70,71,72,79,81,85,
Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu	Sevgi	3	7,7,31
Roli	Sevgi	5	19,28,33,37,39
Adını Arayan Aslan	Sevgi	4	17,23,61,
Kardan Adam Uçmalı	Sevgi	10	14,15,16,19,24,27,28,55,58,60

Tablo 6'ya göre sevgi kök değerine Sırtımdaki Okyanus kitabında 19, Kartal Kız kitabında 16, Kardan Adam Uçmalı kitabında 10, Roli kitabında 5, Adını Arayan Aslan kitabında 4 ve Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu kitabında 3 defa yer verildiği belirlenmiştir. Sevgi değeri en yoğun olarak Sırtımdaki Okyanus adlı kitapta işlenmiştir. Kitaplarda geçen sevgi değeri, anne-baba evlat ilişkisi, hayvanlara gösterilen ilgi, güzel söz söyleme, özlem duyma, dostluk kurma, teselli vermeye yönelik olarak işlenmiştir.

"Sarı saçlı küçük kız bana elindeki otları uzattı, gene içimi ısıtan o kelimeyi söyledi. "Korkma..." Başımı okşadı, kabuğumu sevdi ve gitti." (Sırtımdaki Okyanus, s.33).

"Kimi bana yaklaştığında gülümseyip sakince, yumuşak bir sesle hoşuma giden sözler söylüyordu. İşte o an beni sevdiklerini hissedebiliyordum." (Sırtımdaki Okyanus, s.34).

"Çok mutlu olmuştum. İnatçı babam, tüm düşüncelerini değiştirmiş gibiydi. İnanamıyordum. Annemin özlemi, ona olan sevgisi babamı değiştirmişti." (Kartal Kız, s.56).

"Tero, yoksa Güneş bizi sevmiyor mu? diye sordu. "Sevmez olur mu hiç" dedi Tero, çok seviyor hem de! Ama sıcaklığından yaklaşamıyor bize.." (Roli, s.33).

"Abim enseme sevgiyle yalarken, ben de onun üzerindeki sinekleri kovalıyordum." (Adını Arayan Aslan, s.23).

"Jetinle istediğin kadar uçabilirsin ama sakın uzaklaşma olur mu? Çünkü baban seni çok seviyor ve daima yakınında olmanı istiyor." (Kardan Adam Uçmalı, s. 55).

Yazar çocuk kitaplarında sevgi değerini aktarırken "merak etme", "korkma", "üzülme" kelimelerini sık kullandığı belirlenmiştir. Kitaplardan elde edilen bulgulara göre yazarın okurlarına sevgiyi anlaşılır kılan sorular sorduğu, doğanın eşsiz dengesini ve hayal kurmanın güzelliğini fark ettirecek sevgi içerikli öğeler sunduğu görülmektedir.

Serhan Kansu'nun Çocuk Kitaplarında Yer Alan Sorumluluk Değerine Yönelik Bulgular

İncelenen çocuk kitaplarında yer alan sorumluluk kök değerine yönelik elde edilen bulgular Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7

Serhan Kansu'nun Çocuk Kitaplarında Yer Alan Sorumluluk Değerine Yönelik Bulgular

Kitabın Adı	Değer Adı	Frekans (f)	Değerin geçtiği sayfalar
Sırtımdaki Okyanus	Sorumluluk	6	19,22,23,64,70,85
Kartal Kız	Sorumluluk	1	31
Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu	Sorumluluk	4	15,16,16,16
Roli	Sorumluluk	1	22
Adını Arayan Aslan	Sorumluluk	1	54
Kardan Adam Uçmalı	Sorumluluk	3	27,46

Tablo 7'ye göre sorumluluk kök değerine Sırtımdaki Okyanus kitabında 6, Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu kitabında 4, Kardan Adam Uçmalı kitabında 3, Kartal Kız, Adını Arayan Aslan ve Roli kitaplarında 1 defa yer verildiği belirlenmiştir. Kitaplarda geçen sorumluluk değeri, anne, baba ve diğer aile bireylerinin görevleri, sergilenmesi beklenen tavır ve davranışlar, doğayı ve canlıları korumaya yönelik olarak işlenmiştir. Aşağıda kitaplarda geçen sorumluluk kök değerine ilişkin bulgulara örnekler verilmiştir.

"Hayatta kalmayı ve korunmayı ben kendi kendime öğrenmeliymişim. Kaplumbağalar böyle yaşayan bir türmüş." (Sırtımdaki Okyanus, s.23).

"Ben bir anneyim, yavrularımdan ayrılamam. Gitmek zorundayım. Ancak sen ne zaman istersen benim yuvama gelebilirsin. Seni onlar gibi sever, korur, sana bakarım." (Sırtımdaki Okyanus, s.85).

"Bu çok büyük bir sorumluluktur. Ancak ben de ona yardım etmek istiyordum." (Kartal Kız, s.31).

"Çocuklara dönüp, "çocuklar, bu saka çok açmış, kanadı da kırılmış. Ben kanadını tedavi edip sardım. Ancak iyileşip tekrar uçana kadar ona siz bakmalısınız. Eğer bu halde sokakta kalırsa başka hayvanlar ona zarar verebilir. O iyileştikten sonra onu doğaya salarsınız, tamam mı? demiş." (Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu, s.18).

"Onu takip et ama sakın yaklaşma, tıpkı Güneş'in bize yaklaşmadığı gibi. Onun etrafını renklendir, tıpkı Güneş'in bir zamanlar etrafımızı renklendirdiği gibi." (Roli, s.22).

"Abim Huar! Bu o! Abim Huar! Meğer bizi takip etmeyi hiç bırakmamış. Hep uzaktan bizi izlemiş! Aslan abim Huar! (Adını Arayan Aslan, s.54).

Yazar çocuk kitaplarında sorumluluk değerini aktarırken okurları düşünmeye ve sorgulamaya yöneltebilecek yeterince felsefi içerik sunmadığı görülmektedir. Elde edilen sorumluluk değerine ilişkin bulguların okuru doğaya, çevreye ve hayvanlara karşı duyarlılık kazandıracak nitelikte sunulduğu belirlenmiştir.

Serhan Kansu'nun Çocuk Kitaplarında Yer Alan Dostluk Değerine Yönelik Bulgular

İncelenen çocuk kitaplarında yer alan dostluk kök değerine yönelik elde edilen bulgular Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8

Serhan Kansu'nun Çocuk Kitaplarında Yer Alan Dostluk Değerine Yönelik Bulgular

Kitabın Adı	Değer Adı	Frekans (f)	Değerin geçtiği sayfalar
Sırtındaki Okyanus	Dostluk	5	28,37,42,45,73
Kartal Kız	Dostluk	3	27,42,47
Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu	Dostluk	-	-
Roli	Dostluk	4	14,19,20,
Adını Arayan Aslan	Dostluk	4	39,48,61,66
Kardan Adam Uçmalı	Dostluk	6	14,22,26,28,28,57

Tablo 8'e göre dostluk kök değerine Kardan Adam Uçmalı kitabında 6, Sırtındaki Okyanus kitabında 5, Roli ve Adını Arayan Aslan kitaplarında 4 defa yer verildiği, Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu kitabında ise hiç yer verilmediği belirlenmiştir. Kitaplarda geçen dostluk değeri, insanların hayvanlarla ve doğadaki cansız varlıklarla kurduğu yakın ilişki ve hayvanlar arasında gelişen yakınlığa yönelik olarak işlenmiştir. Aşağıda kitaplarda geçen dostluk kök değerine ilişkin bulgulara örnekler verilmiştir.

"Ben otların tadını çıkarırken, kafasında sarı sarı çalılar olan küçük insan bana bakıp bir şeyler söyledi ama anlayamadım. Anlayamasam da her söylediği o kadar iyi hissettiriyordu ki. Ona bakıp gülümsüyordum, o da bana." (Sırtındaki Okyanus, s.28).

"Ama ben Elif'i özlemiştim, küçük sarı saçlı dostuma tüm olan biteni anlatmak istiyordum." (Sırtındaki Okyanus, s.73).

"Asıl sevgi içinde güveni, birbirine inanmayı ve dostluğu da barındırıyordu." (Kartal Kız, s.42).

"Evren de ben de bir yıldız odaklanmıştık. Belki de aynı yıldız... Cennetimizi birlikte bulmuş gibiydik." (Kartal Kız, s.47).

"Pan, Büyük Yuvarlaklar Gezegeni'nin en küçük yuvarlağıydı, ufacak tefecikti ama önemli bir özelliği vardı: Gezegendeki tek ışık böceğiydi. Pan, eski dostu Tero'yu çok severdi. Onun için gerekirse tüm ışığını verirdi." (Roli, s.19).

"Korktuğumuzu gören uzaylı, üzerindeki kıyafette bir şeylere basarak önce hayvan sonra insan dilinde dost olduğunu tekrar etti." (Adını Arayan Aslan, s.61).

"Dostluğumuzun pekişmesi için siz de bana bir hediye verir misiniz?" (Adını Arayan Aslan, s.66).

"O köpek gözleri görmeyen yaşlı amcaya hem dost hem de rehber olmuştu." (Kardan Adam Uçmalı, s.14).

"Karşısındaki cansız bir kardan adamdı. Yine de bu dostluğu hissetti." (Kardan Adam Uçmalı, s.26).

Yazar çocuk kitaplarında dostluk değerini aktarırken okuru düşünmeye ve çıkarımda bulunmaya yöneltecek sorular sorduğu görülmektedir. Dostluğun önemi, değeri, gereklilikleri üzerine kahramanları konuşturan yazar, dostluğu anlatan doğrudan ifadelerle yer verdiği gibi dolaylı anlatımlarla karşılaştırmada bulunan aktarımlar da yapmaktadır.

Serhan Kansu'nun Çocuk Kitaplarında Yer Alan Dürüstlük Değerine Yönelik Bulgular

İncelenen çocuk kitaplarında yer alan dürüstlük kök değerine yönelik elde edilen bulgular Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9

Serhan Kansu'nun Çocuk Kitaplarında Yer Alan Dürüstlük Değerine Yönelik Bulgular

Kitabın Adı	Değer Adı	Frekans (f)	Değerin geçtiği sayfalar
Sırtımdaki Okyanus	Dürüstlük	3	30,35
Kartal Kız	Dürüstlük	1	13
Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu	Dürüstlük	-	
Roli	Dürüstlük	1	39
Adını Arayan Aslan	Dürüstlük	1	37
Kardan Adam Uçmalı	Dürüstlük	1	14

Tablo 9'a göre dürüstlük kök değerine Sırtımdaki Okyanus kitabında 3, Kartal Kız, Roli, Adını Arayan Aslan ve Kardan Adam Uçmalı kitaplarında 1 defa yer verildiği, Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu kitabında ise hiç yer verilmediği belirlenmiştir. Kitaplarda geçen dürüstlük değeri, empati kurma, sahici davranış sergileme, doğru söz söylemeye yönelik olarak işlenmiştir. Aşağıda kitaplarda geçen dürüstlük kök değerine ilişkin bulgulara örnekler verilmiştir.

"Sanki tüm gece ağlayan onlar değilmiş gibi hopluyor, zıplıyor, kahkahalar atıp dans ediyor; onlara bakanlara tamamıyla yalan bir gösteri sunuyorlardı." (Sırtımdaki Okyanus, s.30).

"O küçük bir çocuk, dünyanın en saf, en temiz duygularına sahip canlılardan biri. O bir yavru... Onun sevgisi tertemiz ve çıkarsız olur. Evet ona güvenebilirsiniz." (Sırtımdaki Okyanus, s.35).

"Annem, "Canlılara zarar vermeden önce kendini onların yerine koy ve düşün" diyerek sesini yükseltti." (Kartal Kız, s. 13).

"Tero artık Roli'ye gerçeği söylemeliydi. Roli'den özür diledi ve ona her şeyi anlattı. Onu üzmemek için Pan'a "Güneş" dediğini söyledi." (Roli, s.39).

"Arkadaşlarının yüzüne bakarak duygularını yüz ifadesiyle ve gözleriyle aktarmazsa eğer, onlarla gerçek bir bağ kurduğunu hissetmiyordu." (Kardan Adam Uçmalı, s.14).

Elde edilen bulgulara göre çocuk kitaplarında dürüstlük değeri aktarılırken yalancı tavırdan yakınılmakta ve bunun eleştirisi yapılmaktadır. Okurun empati kurmasını sağlayacak sorular ve uyarılarla düşündürücü, sorgulayıcı bir içerik sunulmaktadır.

Serhan Kansu'nun Çocuk Kitaplarında Yer Alan Özdenetim Değerine Yönelik Bulgular

İncelenen çocuk kitaplarında yer alan özdenetim kök değerine yönelik elde edilen bulgular Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10.

Serhan Kansu'nun Çocuk Kitaplarında Yer Alan Özdenetim Değerine Yönelik Bulgular

Kitabın Adı	Değer Adı	Frekans (f)	Değerin geçtiği sayfalar
Sırtındaki Okyanus	Özdenetim	2	26,65
Kartal Kız	Özdenetim	6	12,14,18,25,38,84,
Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu	Özdenetim	3	14,31,34
Roli	Özdenetim	2	20,25
Adını Arayan Aslan	Özdenetim	4	12,21,25,34
Kardan Adam Uçmalı	Özdenetim	3	20,26,38

Tablo 10'a göre özdenetim kök değerine Kartal Kız kitabında 6, Adını Arayan Aslan kitabında 4, Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu ve Kardan Adam Uçmalı kitaplarında 3, Sırtındaki Okyanus ve Roli kitaplarında 2 defa yer verildiği belirlenmiştir. Kitaplarda geçen özdenetim değeri, tesellide bulunma, söz verme, fikirlerde kararlılık, duyguların ve davranışların kontrolüne yönelik olarak işlenmiştir. Aşağıda kitaplarda geçen özdenetim kök değerine ilişkin bulgulara örnekler verilmiştir.

"Bu kirpi kendi çocukları doğduktan sonra asla bir başka canlıya zarar vermeyeceğine dair kendine söz vermiş." (Sırtındaki Okyanus, s.65).

"Ben et yemenin değil hayvanların öldürülmesinin karşındayım." (Kartal Kız, s.12).

"Onu çok özlesem de duygularımı dindirmeye çalışıyor, hayata devam ediyordum." (Kartal Kız, s.18).

"Ellerimi kucağımda bağlayıp "Korkma, sana asla zarar vermem." dedim kartala." (Kartal Kız, s.25).

"Sadece ihtiyacım kadar tüketiyor ve asla keyif için bir canlıya zarar vermiyordum." (Kartal Kız, s.84).

"İki kardeş dışarda ne kadar kuş görse de hiçbirini yakalamadan, kafese kapatmadan sadece uzaktan izleyip güzel seslerini dinlemişler." (Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu, s.34).

"Tero, "Sakın ha Pan!" dedi. "Biz Güneş'e hiç dokunabildik mi? Roli de sana dokunamamalı. Senin güneş olmadığını asla anlamamalı." (Roli, s.25).

"Kimse gelmiyorsa ben de kardan adamımı kendim yaparım." (Kardan Adam Uçmalı, s.20).

Yazar çocuk kitaplarında özdenetim değerini aktarırken okurlarına kontrollü bir kişilik oluşturabilmek, kararlı tutum geliştirebilmek, canlılara zarar vermeden onları dost edinebilmek için sorgulayıcı ve düşündürücü bir içerik sunmaktadır.

Serhan Kansu'nun Çocuk Kitaplarındaki Yardımseverlik Değerine Yönelik Bulgular

İncelenen çocuk kitaplarında yer alan yardımseverlik kök değerine yönelik elde edilen bulgular Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11

Serhan Kansu'nun çocuk kitaplarındaki yardımseverlik değerine yönelik bulgular

Kitabın Adı	Değer Adı	Frekans (f)	Değerin geçtiği sayfalar
Sırtımdaki Okyanus	Yardımseverlik	7	25,57,62,92,92,94
Kartal Kız	Yardımseverlik	8	21,31,33,34,41,46,78,86
Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu	Yardımseverlik	6	13,15,16,18,24,26
Roli	Yardımseverlik	1	6
Adını Arayan Aslan	Yardımseverlik	3	34,38,50
Kardan Adam Uçmalı	Yardımseverlik	3	29,31,49

Tablo 11'e göre yardımseverlik kök değerine Kartal Kız kitabında 8, Sırtımdaki Okyanus kitabında 7, Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu kitabında 6, Adını Arayan Aslan ve Kardan Adam Uçmalı kitaplarında 3 ve Roli kitabında 1 defa yer verildiği belirlenmiştir. Kitaplarda geçen yardımseverlik kök değeri, paylaşma, işbirliği yapma, zorlukların üstesinden gelmeye yönelik olarak işlenmiştir. Aşağıda kitaplarda geçen yardımseverlik kök değerine ilişkin bulgulara örnekler verilmiştir.

"Bir şeyler yapmalıydım. İyi beslensin diye ona kendi yemeğimi götürdüm, yemedi. Belki de canı taze ot istiyordu." (Sırtımdaki Okyanus, s.25).

"Ben senin sayende kendimi özgür hissediyorum. Bana yardım edeceksin değil mi?" (Kartal Kız, s.46).

"Yanlarına gelen tonton bir teyze onlara su ve yiyecek bir şeyler uzatmış." (Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu, s.26).

"Bana "Hepimiz birbirimize yardım edersek bu dünyada mutlu yaşayabiliriz" diye cevap verdi." (Adını Arayan Aslan, s.38).

"Can, "Tamam Sisko, sana yardım edeceğim. Gerekirse harçlıklarımı biriktiririm, annemden para isterim, buradan gidebilmen için sana gemi, uçak yaparım, gene de seni ailene kavuştururum." (Kardan Adam Uçmalı, s.31).

Yazar çocuk kitaplarında yardımseverlik değerini aktarırken okurlarını insanlara, hayvanlara ve çevreye karşı özenli davranmaya ve işbirliği yapmaya dönük tepkilerini ortaya koyabilmelerine olanak sağlamaktadır.

Serhan Kansu'nun çocuk kitaplarındaki vatanseverlik değerine yönelik bulgular

İncelenen çocuk kitaplarında yer alan vatanseverlik kök değerine yönelik elde edilen bulgular Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12

Serhan Kansu'nun çocuk kitaplarında yer alan vatanseverlik değerine yönelik bulgular

Kitabın Adı	Değer Adı	Frekans (f)	Değerin geçtiği sayfalar
Sırtımdaki Okyanus	Vatanseverlik	3	10,75,79
Kartal Kız	Vatanseverlik	1	9
Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu	Vatanseverlik	3	17,33,33
Roli	Vatanseverlik	1	39
Adını Arayan Aslan	Vatanseverlik	1	54
Kardan Adam Uçmalı	Vatanseverlik	1	55

Tablo 12'ye göre vatanseverlik kök değerine Sırtımdaki Okyanus ve Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu kitaplarında 3, Kartal Kız, Kardan Adam Uçmalı, Adını Arayan Aslan ve Roli kitaplarında 1 defa yer verildiği belirlenmiştir. Kitaplarda geçen vatanseverlik kök değeri canlı cansız bütün varlıkların ait olduğu yere duyduğu özlem, özen ve sevgiye yönelik olarak işlenmiştir. Aşağıda kitaplarda geçen vatanseverlik kök değerine ilişkin bulgulara örnekler verilmiştir.

"Hemen kabuğuma girdim, korunmaya çalıştım. Ne kadar huzurlu ve güvenliydi, benim güzel kabuğum, evim..." (Sırtımdaki Okyanus, s.10).

"Sonunda evimdeydim. Güzel akvaryumum, suyum, çalılarım, mağaram ve biricik Elif..." (Sırtımdaki Okyanus, s.79).

"Veteriner Sakız Hanım içinde sakanın olduğu kutuyu uzatmış ve "Unutmayın iyileşince onu tekrar doğaya salacaksınız." demiş." (Ukraynaspor Kuş Gücü Forveti Civledo Radoşanu, s.17).

"Ben Sibiryada bir müzede ydım. Buzdan heykeller müzesi. Beni satın alan biri ailemden kopardı ve evinin bahçesine koydu. Benim Sibiryadaki o müzeye gitmem gerekiyor." (Kardan Adam Uçmalı, s.55).

Yazar çocuk kitaplarında vatanseverlik değerini aktarırken canlı ve cansız varlıkların en güvenli ve huzurlu olacağı yerin ait olduğu yer olduğunu anlatmaktadır. Yazar okurlarına vatanseverliğin sadece insanlara özgü değil; hayvanlara, bitkilere hatta cansız varlıklara ait bir değer olabileceğini düşündürmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırma Serhan Kansu'nun çocuk kitaplarında yer alan kök değerlere ve bu kök değerlerin felsefi açıdan nasıl bir içerik sunduğuna yönelik bulgular içermektedir. İncelenen çocuk kitaplarından elde edilen bulgular neticesinde en sık sevgi kök değerinin işlendiği sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde çocuk kitaplarında değerlerin aktarımı üzerine yapılan birçok araştırmada sevgi değerinin daha yoğun olarak işlendiği belirlenmiştir (Bulut, 2021; Çeliktürk Sezgin & Güneş, 2022; Dirican & Dağlıoğlu, 2014; Gençer & Doğan Kahtalı, 2022; Karagöz, 2018; Kösecioğulları, 2022; Kuru & Keklik, 2016; Özbaşı, 2020; Salim, 2022). İncelenen çocuk kitaplarından yardımseverlik, dostluk ve özdenetim kök değerinin sevgi değeri ile birlikte

sunulduğu dikkat çekmektedir. İncelemesi yapılan eserlerde en az işlenen kök değerlerin dürüstlük, vatanseverlik, sabır ve saygı değerleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kök değerlerin dağılımına yönelik elde edilen sonuçlarla yakın benzerlik gösteren birçok araştırmanın olduğu görülmektedir (Özbaşı, 2020; Oran, 2015; Abacı, 2018; Senek, 2018; Tokcan, 2017). Bu araştırmanın benzer araştırmalardan farklılaşan yönü değerlerin nasıl aktarımının yapıldığı üzerine odaklanmış olmasıdır.

Bu araştırma değer aktarımındaki dağılımdan ziyade değerlerin nasıl aktarıldığına odaklanmaktadır. Bu yönüyle araştırmanın en dikkat çekici sonucu işlenen kök değerlerin aktarılma şekli bakımından felsefi bir bakış açısı içermesidir. Çocuk kitaplarında işlenen kök değerler okuru çevresi, doğası, canlı cansız varlıklar hakkında düşünmeye, sorgulamaya yönlendirmektedir. Dombaycı'ya (2012) göre seçilmiş, hazırlanmış değerlerin salt aktarımı yerine bireyin kendi anlama yetisini harekete geçirecek sorgulamaya dönük fırsatlar sunulmalıdır. Çocuk yazınında çocukların ilgi ve merakını arttırarak düşünmesini, fikir üretmesini sağlayacak bir arka planının olması gerekmektedir (Karakaya, 2006). İncelenen çocuk kitaplarında yazarın değerleri anlaşılır kılan sorular sorduğu, sorgulayıcı, eleştirel bakış açısıyla fikirler sunduğu, empatik yaklaşımlarla okuru kendisi ile baş başa bıraktığı, bireyin kendisine ve kendisinin dışındaki dünyaya karşı farkındalığını geliştirebileceği anlatımlar yaptığı belirlenmiştir. Aydın ve Öksüz'e (2021) göre değer aktarımının hayatın bir parçası olarak sunulması anlatımda kalıcılı ve etkililiği sağlamaktadır.

İncelenen çocuk kitaplarında belirlenen adalet kök değerine yönelik haksızlığa ve olumsuzluğa karşı farklı düşünölebileceği, saygı değerine yönelik niçin özür dilenmesi veya teşekkür edilmesi gerektiği, sevgi değerine yönelik yaşamın, doğanın, canlıların eşsiz güzelliği, sorumluluk değerine yönelik canlı cansız varlıklara karşı duyarlılık kazanmaya dönük merak uyandırıcı eleştirel sorular sorulmuştur. Bu tür felsefi bir bakış açısı geliştirmek ve daha bütüncül bir yaklaşımla aktarımda bulunmak değerlere yönelik tutumların gelişmesinde olumlu etki oluşturmaktadır (Mehdiyev & Tozduman Yaralı, 2020). Felsefi düşünce ile hak, adalet ve eşitlik anlayışının gelişebilmesi, sabırlı olma, farklılıklara saygı duyma gibi değerlerin edinilmesi beklenmektedir (Akkocaoğlu Çayır & Akkoyunlu, 2016). Felsefe ile değer eğitimi yapmak çocuklara edinmesi gereken değerlerin nedenini ve niçinini sorgular. Felsefe kitapları ile değer aktarımı yapmak çocuklara fikir yürütme, eleştirel düşünme ve tartışma, verilmek istenen değer hakkında bilinç oluşturmalarını sağlar (Akdemir & Saban, 2020). Çocuk kitaplarında düşüncenin kapılarını aralayan felsefi bakış değerlerin aktarılmasına önemi katkı sağlamaktadır.

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre dürüstlük değerine yönelik yalan söylemenin eleştirisi yapılmaktadır. Özdenetim kazanmaya dönük kararlı ve kontrollü bir kişilik geliştirebilmek, yardımsever olmaya dönük doğaya ve insanlara karşı duyarlı olmak ve iş birliği yapabilmek, vatanseverliğin tüm varlıklar için kabul edilmesi gerektiği yönünde düşünmeye ve sorgulamaya dönük içerikler sunulmuştur. Görgün'e (2020) göre felsefi mantık kurularak sunulan değer aktarımının geleneksel uygulamalarla yapılan aktarımdan daha başarılı olacağını ifade etmiştir. Atar (2022) çocuklar için felsefi bakış açısı ile oluşturulan kitaplar; sevgi, saygı, yardımseverlik, dostluk, iş birliği, özdenetim ve dürüstlük gibi değerlerin kazandırılmasında ve çocukların kişilik gelişiminde olumlu katkı sağlamaktadır. Felsefi içerikle sunulan değerlerin yapılandırmacı yaklaşımın benimsediği bilginin nasıl edinildiği ve anlamının ne şekilde oluşturulduğu fikri ile uyum içerisindedir (Savery & Duffy, 1995). Farklılıklara saygı duyma, canlı cansız tüm varlıklara sevgi besleme, empati kurma, iş birliği içerisinde olma, hak ve adaleti

gözetme, kendini kontrol etme, duyarlı bir birey olma, yalan söylememe gibi temel değerlerin çocuk küçük yaşlardan itibaren düşünmeye ve alternatifli düşünmeye dönük etkili, verimli bir anlatımla sunulması beklenmektedir.

Sınırlılıklar ve Öneriler

Nitel araştırma tasarımı ile elde edilen veriler Serhan Kansu'nun altı adet çocuk kitabı ile sınırlandırılmıştır. Bu nedenle çocuk kitaplarından elde edilen kök değerler ve bu değerlerin felsefi içerikleri çocuklar için felsefe anlayışını açıklayacak kadar kapsamlı değildir. Bu araştırma tek bir yazara ait çocuk kitaplarının incelenmesini ile sınırlandırılmıştır. Bu alandaki yazarların değer aktarımının ve anlatış biçiminin farklı olabileceği unutulmamalıdır. Araştırmada bütün kök değerlerin felsefi çözümlene gerektiren bir anlayışla sunulmadığını gösteren veriler elde edilmiştir. Bu nedenle araştırma sonuçlarının farklı çalışmalarla desteklenmesi gerekmektedir. Gelecek araştırmacılara değerler bağlamında örnekleme büyük ve geniş zaman aralığına sahip boylamsal çalışma önerilmektedir. Her yazarın üzerinde özenle durduğu belli kök değer olmalı beklenir fakat bu oran makul bir seviyede olması ve farklı değerlerle desteklenerek anlatımın yapılması önerilmektedir. Bu araştırmadan çıkarılabilecek en önemli öneri değer aktarımında okuru düşünmeye, sorgulamaya ve eleştirel bakış açısı kazandırmaya dönük felsefi içeriklerin tercih edilmesi yönündedir.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek/Finansman Bilgileri

Yazar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Etik Kurul Kararı

Bu araştırmının verileri çocuk kitapları üzerinden elde edildiği için etik kurul izni alınmasına gerek duyulmamıştır. Fakat araştırmada kullanılacak eserler için yazar ve yayınevlerinden mail yoluyla izin alınmıştır.

Kaynakça/References

- Abacı, E. (2018). *Behiç Ak'ın çocuk kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak.
- Acemoğlu, A. (2022). *Ömer Seyfettin öykülerinde değerler eğitimi*. Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.
- Akdemir, S. & Saban, A. (2020). İlkokul dördüncü sınıfta felsefe-temelli çocuk kitapları aracılığıyla değer öğretimine ilişkin bir eylem araştırması. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi* 8(2), 431-461. <https://doi.org/10.14689/issn.2148-624.1.8c.2s.2m>
- Akıncı, B. (2019). *Değerler eğitimi açısından Aytül Akal'ın çocuk romanlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Akkocaoğlu Çayır, N. & Akkoyunlu, B. (2016). Çocuklar için felsefe eğitimi üzerine nitel bir araştırma. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7(2), 97-133. <https://doi.org/10.17569/tojqi.91449>
- Akkocaoğlu Çayır, N. & Celepoğlu, A. (2013). Views of primary school teachers on philosophy books prepared for children. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 116, 2498 – 2503. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.600>
- Atar, Ö. (2022). *Okul öncesi eğitimde yararlanılabilecek çocuk edebiyatı kitaplarının çocuklar için felsefe açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Aydın, İ. Öksüz, A. (2021). Çocuk kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi. *RumeliDe Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 25, 579-619. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1036589>
- Bacanlı, H. (2011). Değer, değer midir? *Eğitime Bakış*, 7(19), 18-21.
- Bayraktar, A. (2021). Value of children's literature and students' opinions regarding their favourite books. *International Journal of Progressive Education*, 17(4), 341-357. <https://doi.org/10.29329/ijpe.2021.366.21>
- Baş, B. & Biros, Y. (2019). Çeviri çocuk edebiyatı eserlerinde yer alan değerler üzerine bir araştırma. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(4), 1095–1114. <https://doi.org/10.16916/aded.611462>
- Bulut, K. (2021). Ayla Kutlu'nun 'Merhaba sevgi' adlı çocuk romanının değerler eğitimi ve on kök değer açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (57), 248-272. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.771465>
- Burroughs, M. D. & Tunçdemir, T. B. A. (2017). Philosophical ethics in early childhood: A pilot study. *Journal of Philosophy in Schools*, 4(1), 73-100. <https://doi.org/10.21913/jps.v4i1.1420>
- Canlı, S. & Bozkurt, Ü. (2019). Çocuklar için felsefe dizilerinde metin yapısı görünümleri. *Türkçe Eğitimi ve Çocuk Edebiyatı Kurultayı Bildirileri* (s. 523-531). Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Çelikten Sezgin, Z. & Güneş, C. (2022). Antoine de Saint-Exupéry'nin Küçük Prenses Kitabının Değer İletimi Bakımından İncelenmesi. *HAYEF: Journal of Education*, 19(3), 179-188. <https://doi.org/10.5152/hayef.2022.12>

- Çer, E. (2019). Çocuk edebiyatı yapıtlarının çocuğa göre olmasını sağlayan başat bir değişken: Eğitsel özellikler. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 1-11.
- Çoban, A. (2020). *Değerler eğitimi bağlamında Türk destan örneklerinde kök değerler*. Yüksek Lisans Tezi. Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Çubukçu, F. (2014). Value education through literary text. *Journal of Social Studies Education Research*, 5(2), 14-30.
- Dirican, R. & Dağlıoğlu, H. E. (2014). 3-6 yaş grubu çocuklarına yönelik yayımlanan resimli hikâye kitaplarının bazı temel değerler açısından incelenmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 2, 44-69. <https://doi.org/10.30703/cije.321341>
- Doğanay, A. (2006). *Değerler eğitimi* (Ed. C. Öztürk). Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi "yapılandırmacı bir yaklaşım". Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Dombaycı, M. A. (2012). Değerler eğitiminde felsefi sorgulamanın rolü. *Değerler Eğitimi Uluslararası Konferansı Bildirileri, 28-29 Mayıs 2010* (ss. 121-135). İstanbul: İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü.
- Gençer, G. & Doğan Kahtalı, B. (2022). Şermin Yaşar'ın çocuk kitaplarının kök değerler açısından incelenmesi. *Turkish Studies Educational Sciences*, 17(3), 407-421. <http://doi.org/10.7827/TurkishStudies.58150>
- Görgün, E. (2020). *Resimli çocuk kitaplarının felsefi kavramlar bakımından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gunawardena, M. & Brown, B. (2021). Fostering values through authentic storytelling. *Australian Journal of Teacher Education*, 46(6), 36-53. <https://10.14221/ajte.2021v46n6.3>
- Karagöz, B. (2018). Emin Özdemir'in çocuk kitaplarına değerler eğitimi bağlamında bir bakış: bir çözümleme çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 31, 63-85. <https://doi.org/10.30794/pausbed.414620>
- Karakaya, Z. (2006). Çocuk felsefesi ve çocuk eğitimi. *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 6(1), 23-37. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/daad/issue/4512/62112>
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemi* (28. Baskı). Ankara: Nobel.
- Kavaklı, T. (2019). *Mavisel Yener'in masal kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Keklik, S. & Kuru, H. (2016). Ayşe Yamaç'ın çocuk romanlarının değerler eğitimi açısından incelenmesi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 217-237. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/igdirsosbilder/issue/66815/1044970>
- Kösecioğulları, U. (2022). *Feyza Hepçilingirler'in çocuk kitaplarındaki değerler eğitimi*. Yüksek Lisans Tezi. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kütahya.
- Kumbasar, E. (2011). *Muzaffer İzgü'nün romanlarının değerler eğitimi açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Korkutan, K. & Kaplan, K. (2022). Çocuk kalbi isimli çocuk romanının Türkçe dersi öğretim programı'nda yer alan kök değerler açısından incelenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 21(1), 545-563. <https://doi.org/10.21547/jss.1013898>
- Kukoja, K. & Rajevska, F. (2021). Need for value education as an integral part of sustainable education. *Society Integration Education*, 6, 468-482. <https://doi.org/10.17770/sie2021vol6.6372>

- MEB. (2019). İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı (1-8. Sınıflar). Ankara: MEB
- Mehdiyev, G. & Tozduman Yaralı, K. (2020). Çocuklarla felsefe programının çocukların insani değerlere yönelik tutumları üzerindeki etkililiği. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(29), 251-279. <https://doi.org/10.35675/befdergi.683349>
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage Publication
- Nurdini, A. & Sporno, P. (2018). The influence of moral stories on the children's giving. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 296, 320-324. <https://doi.org/10.2991/icsie-18.2019.58>
- Oran, G. (2015). *Yalvaç Ural'ın çocuk kitaplarında değer eğitimi ve bu eserlerin Türkçe öğretimine katkısı*. Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Ortaköylü, S. (2022). *"Sessiz sakin'in gürültülü maceraları" serisinin değerler eğitimi bağlamında incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.
- Özbaşı, S. (2020). Türkçe dersi öğretim programındaki kök değerler çerçevesinde Aytül Akal masallarının incelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 178-193. <https://doi.org/10.21733/ibad.715132>
- Pilav, S. & Orhan, M. (2020). Yaş grubu TÜBİTAK çocuk kitaplarının değerler eğitimi yönünden incelenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(3), 434-453. <https://doi.org/10.18026/cbayarsos.759891>
- Rajevska, F. & Kükoja, K. (2021). Dynamics of values in latvian Society. *Socialo Zinatnu Vestnesis*, 2(33), 7-29. [https://doi.org/10.9770/szv.2021.2\(1\)](https://doi.org/10.9770/szv.2021.2(1))
- Salim, N. (2022). *Ahmet Hikmet Müftüoğlu'nun roman ve hikâyelerinde değerler eğitimi*. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.
- Sarıçam, İ. (2021). *Nazlı Eray'ın çocuk kitaplarında değerler eğitimi ve eserlerin türkçe söz varlığı açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Kütahya.
- Savery, J. R. & Duffy, T. M. (1995). Problem based learning: An instructional model and its constructivist framework. *Educational Technology*, 35(5), 31- 38.
- Senek, S. (2018). *Aytül Akal'ın masallarının değerler eğitimi açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Silva, E. A. (2020). Education, school and ethnic-racial relation: An approach to the children's and youth literature. *Verbo De Minas*, 21(36), 363-386.
- Simpson, A. Cremin, T. M. (2022). Responsible reading: Children's literature and social justice. *Education Science*, 12(4), 264-278. <https://doi.org/10.3390/educscil2040264>
- Schwartz, S. H. (1994). Are there universal aspects in the structure and contents of human values? *Journal of Social Issues*, 50(4), 19-45.
- Şahin, A. (2019). Personal and social values in primary grade children's books. *Participatory Educational Research (PER)*, 6(1), 1-9. <http://dx.doi.org/10.17275/per.19.1.6.1>
- TDK. (2022). *Türkçe sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.
- Tekin, A. & Büyükkiz, K. K. (2019). Aytül Akal'ın çocuk kitaplarının eğitsel iletiler açısından incelenmesi. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 7(2), 110-123. <https://doi.org/10.35233/oyea.662748>

- Tezcan, M. (2011). *Sosyolojiye giriş*. Anı Yayıncılık: Ankara.
- Tokcan, F. (2017). *Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın çocuk şiirlerinin değerler eğitimi açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Tozduman Yaralı, K. (2020). Çocuklarla felsefe çalışmalarında çocuk edebiyatının kullanılması: Leo Lionni'nin kitapları. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 67-83.
- Turner, T. N. (1999). *Essentials of elementary social studies* (2nd. Ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Türkyılmaz, M. (2012). *Gençlik romanlarının okuma becerisine etkisi ve değerler aktarımı bakımından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ulusoy, K. & Arslan, A. (2016). *Değerli bir kavram olarak değer ve değerler eğitimi*. (Ed. R. Turan & K. Ulusoy). Farklı yönleriyle değerler eğitimi içinde (s. 2- 17). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Yaman, E. (2014). *Değerler eğitimi eğitimde yeni ufuklar*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yılmaz, O. (2013). *Fatih Erdoğan'ın eserlerinin eğitimsel değerler açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Yenen, E. T. & Ulucan, P. (2021). Values education practices in preschool: The case of Turkey and the United States. *Participatory Educational Research (PER)*, 8(4), 385-408. <http://dx.doi.org/10.17275/per.21.96.8.4>
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zinkina, Y. V., Shulgin, S. G., Novikov, K. E. & Korotayev, A. V. (2021). Universal impact of formal education on value attitudes in cross-regional perspective. *Sotsiologicheskie Issledovaniya*, 9, 64-70. <https://doi.org/10.31857/S013216250016494-6>

İletişim/Correspondence

Dr. Bekir YILDIZ

yildizbekir086@gmail.com

Milli Eğitim Bakanlığı, Mersin/Türkiye